

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ХЕРСОНЩИНИ | 26-28 КВІТНЯ 2023

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
ФЕДЕРАЦІЯ РОБОТОДАВЦІВ УКРАЇНИ
DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY, IZMIR, TURKEY
JAGIELLONIAN UNIVERSITY, KRAKOW, POLAND
HAMBURG UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, HAMBURG, GERMANY

ТОМ

2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
ФЕДЕРАЦІЯ РОБОТОДАВЦІВ УКРАЇНИ
DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY (IZMIR, TURKEY)
JAGIELLONIAN UNIVERSITY (KRAKOW, POLAND)
HAMBURG UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES (HAMBURG, GERMANY)

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ХЕРСОНЩИНИ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
26–28 квітня 2023 р.

У двох томах

ТОМ 2

Одеса • 2023 • Олді+

Редакційна колегія:

- ЧЕПЕЛЮК Олена Валеріївна – в. о. ректора Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор.
- БЕНЬ Андрій Павлович – проректор з науково-педагогічної роботи Херсонської державної морської академії, кандидат технічних наук, професор.
- БЛИК Анна Анатоліївна – доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету, кандидат мистецтвознавства, доцент.
- ВАЛЬТЕР Леаль – керівник дослідницького та трансфертного центру «Стійкий розвиток та управління кліматичними змінами» в Гамбурзькому університеті прикладних наук (BSc, PhD, DSc, DL, DPhil, DLitt), професор кафедри охорони здоров'я, м. Гамбург, Німеччина.
- ГАНУЩАК-ЄФІМЕНКО Людмила Михайлівна – проректор з наукової та інноваційної діяльності Київського національного університету технологій та дизайну, доктор економічних наук, професор.
- ДМИТРИЄВ Дмитро Олексійович – в. о. завідувача кафедри автоматизації, робототехніки і мехатроніки Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, доцент.
- ДУРМАН Микола Олександрович – професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, доктор наук з державного управління, професор.
- ЛАВРЕНКО Сергій Олегович – проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.
- ЛОПАТОВСЬКИЙ Віктор Григорович – проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького національного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ЛУБ'ЯНИЙ Павло Вікторович – завідувач кафедри транспортних систем і технічного сервісу Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент.
- НАБОКА Руслан Миколайович – в. о. завідувача кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ОЗТУНА Хачі Якуп – декан факультету мистецтв, професор кафедри графіки, Університет Докуз Ейльоль (Dokuz Eylul University), м. Ізмір, Туреччина.
- САЛЄБА Людмила Володимирівна – в. о. завідувача кафедри хімічних технологій, експертизи та безпеки харчової продукції Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент.
- САРІБСКОВА Юлія Георгіївна – проректор з наукової роботи Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор.
- ТИМЧЕНКО Надія Миколаївна – вчений секретар Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ШАНДОВА Наталія Вікторівна – в. о. завідувача кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки Херсонського національного технічного університету, доктор економічних наук, професор.

Синергія науки і бізнесу у повосенному відновленні Херсонщини :
С38 матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ХНТУ,
26–28 квітня 2023 р.) у 2-х т. ; Т. 2 / за ред. О. В. Чепелюк. – Одеса : Олді+,
2023. – 406 с.

Synergy of science and business in the post-war restoration of Kherson region : proceedings of the International scientific-practical conference (KNTU, 26–28 april 2023) in 2 vols. ; Vol. 2 / edited by O. V. Chepeliuk. – Odesa : Oldi+, 2023. – 406 p.

ISBN 978-966-289-730-2

ISBN 978-966-289-732-6 (Т. 2)

У збірнику представлено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Синергія науки і бізнесу у повосенному відновленні Херсонщини», яка проходила 26–28 квітня 2023 року в дистанційному форматі на онлайн-платформі ZOOM.

УДК 001.83+332.1(477)

СЕКЦІЯ № 7. Аграрний сектор економіки Херсонської області – проблеми та перспективи

<i>Андрій ШЕПЕЛЬ</i> ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ РІПАКУ ОЗИМОГО В НЕПОЛИВНИХ УМОВАХ ПВДНЯ УКРАЇНИ	221
<i>Людмила БОЙКО</i> ЦИФРОВА КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОГО АГРОБІЗНЕСУ	223
<i>Олена ВЕДМЕДЕНКО, Олександра ВОЇНОВА</i> ВИКОРИСТАННЯ СОБАК-САПЕРІВ ДЛЯ РОЗМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	226
<i>Геннадій КАРАЩУК</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВОГО СОРГО В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	229
<i>Алла КАРНАУШЕНКО</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	232
<i>Володимир КРАВЧЕНКО</i> СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЗАХИСТУ ЗЕМЕЛЬ ВІД ВОДНОЇ ЕРОЗІЇ	235
<i>Дмитро КРУЩА</i> ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ ТА ПРОБЛЕМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАР- СЬКИХ ЗЕМЕЛЬ, ЩО ОПИНИЛИСЯ В ЗОНІ БОЄВИХ ДІЙ	238
<i>Дмитро ЛАДИЧУК</i> СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ ГРУНТОВОГО ПОКРИВУ ПІВДНЯ УКРАЇНИ, ЗРУЙНОВАНОГО ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	241
<i>Олександр АВЕРЧЕВ, Марія НІКІТЕНКО</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ МАРЖИНАЛЬНИХ НШЕВИХ КУЛЬТУР У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ	245
<i>Тетяна ПОВОД</i> ЗМІНА ПРІОРИТЕТІВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ПІД ВПЛИВОМ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ	249
<i>Віра САВЧЕНКО, Леся КОНОНЕНКО</i> АКТИВІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ З МЕТОЮ ВІДНОВЛЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ХЕРСОНСЬКОГО РЕГІОНУ	252
<i>Ірина ДЕБЕЛА</i> МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ З ЕНДОГЕННИМИ ПЕРЕМИКАЧАМИ СТАНІВ	255

**АГРАРНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ –
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

УДК 631.5:633.853.494

*Андрій ШЕПЕЛЬ**к.с.-г.н., доцент кафедри землеробства,**Херсонський державний аграрно-економічний університет***ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ РІПАКУ
ОЗИМОГО В НЕПОЛИВНИХ УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ**

"Сьогодні світове виробництво рослинної олії базується в основному на 5 культурах: соя – 23,2; ріпак – 11,2; соняшник – 8,4; бавовник – 3,7; арахіс – 3,7 млн. тон" [1]. Від загальної кількості виробництва рослинної олії на ці культури припадає 78,8%. Особливо високими темпами зростають посівні площі під соєю та ріпаком. За останні 25 років цей показник збільшився у сої та ріпаку відповідно у 3,3 та 6,0 разів.

Постановка проблеми. З 1836 року ріпак був відомий у Західній Україні, куди він попав з Німеччини через Польщу [2]. Однак зростання виробництва ріпаку розпочалося лише на початку 20 століття. В 1931 – 1932 р.р. посіви ріпаку в Україні становили 72,7 тис. га. Перший вітчизняний сорт ріпаку Дублянський було створено у Львівському сільськогосподарському інституті і районовано у 1949 р. для західних областей України [3]. Від того часу виробництво ріпаку в світі значно зросло. Ріпак став основною олійною культурою у 28 країнах світу, а вирощують його більше ніж у 30 країнах. Він займає вагоме місце у світовому виробництві олійної сировини, а його шрот є високобілковим кормом для тваринництва. Всебічний аналіз всесвітньої наукової літератури показує, що в розвинутих країнах світу спостерігається чітка тенденція росту виробництва олійних культур, також зростає споживання рослинної олії.

Постановка завдання. Метою наших досліджень було визначення оптимальних строків посіву ріпаку озимого в неполивних умовах Південного Степу України. Об'єктом досліджень були процеси росту і розвитку ріпаку озимого в умовах Південного Степу України. Предметом дослідження були строки сівби ріпаку озимого.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нашими дослідженнями підтверджено, що строки сівби мають суттєвий вплив на врожайність насіння. Рослини першого строку сівби (1.09) формують через мірну вегетативну масу, через що вони втрачають

чимало поживних речовин, вологи та фотосинтетично-активної радіації сонця на утворення цієї маси. За сівби 10 вересня оптимізується ріст, розвиток та формування врожаю насіння й у цьому разі співвідношення насіння : стебла становить 1: 5,7. Запізнення з сівбою підвищує частку стебел у загальній біомасі травостою.

Найгірші показники елементів структури врожаю насіння ріпаку озимого були отримані у варіанті останнього строку сівби. Створені за рахунок строків сівби різні умови призвели до значних коливань врожайності насіння та його якості (табл. 1).

Таблиця 1

Врожай насіння ріпаку озимого та його якість під впливом строків сівби*, 2021 р.

Показник	Строк сівби				НІР ₀₅
	1.09	10.09	20.09	30.09	
Врожайність насіння, т/га	3,28	4,05	3,76	2,71	0,23
Вміст сирого жиру, %	46,10	45,87	45,18	40,0	0,35
Умовний вихід олії з 1 га, т	1,51	1,83	1,72	1,08	-

* - рострегуляцію посівів культури не проводили

Як бачимо, найвищий врожай насіння було отримано за сівби ріпаку озимого 10 вересня. Проведення сівби на 10 днів раніше або пізніше призводить до зниження врожаю насіння на математично доведену величину. Запізнення з сівбою призводить також до зменшення вмісту сирого жиру в насінні ріпаку озимого. Найвищі показники олійності насіння зафіксовано на посівах ранніх строків сівби – 46,10 і 45,87%, відповідно. Запізнення з сівбою на 10 днів призводить до зменшення вмісту жиру в насінні приблизно на 5 в.п. Результат наших досліджень співзвучний із результатами досліджень багатьох вчених [4,5].

Врожай насіння та вміст жиру у ньому забезпечують різний вихід олії з 1 га. Цей показник є вираженням доцільності вирощування озимого ріпаку на насіння. Розрахувавши вихід олії з одиниці площі, ми можемо більш детально аргументувати вплив строків сівби на ефективність вирощування культури. З цієї позиції, найкращим виявився варіант де проводили сівбу 10 вересня. Збір олії, при цьому, складав 1,83 т/га. Проведення сівби на 10 днів пізніше зменшує збір олії на 110 кг, а на 10 днів раніше – на 320 кг з кожного гектара.

Висновки і пропозиції. Для підвищення врожаїв ріпаку озимого в не поливних умовах південного Степу України оптимальний строк посіву ріпаку озимого повинен забезпечувати тривалість

осінньої вегетації культури в межах 55-65 днів, у зв'язку з чим сівбу проводити у період з 5 по 10 вересня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лимар А.О. Екологічна ситуація Причорномор'я залежно від зміни клімату / А.О. Лимар // Таврійський науковий вісник.- Херсон: Айлант, 2012.- Вип. 81. - С.84-92.
2. Гайдаш В. Як уберегти ріпак від вимерзання? / В.Гайдаш. // Пропозиція. – 2003. – №7. – С. 40-41.
3. Зубець М.В. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Степу України / М.В. Зубець та ін. – К.: Аграрна наука, 2004. – 844 с.
4. Оробченко В.П. Морозостійкість озимого ріпаку/ Оробченко В.П. // Вісник аграрної науки. – 2011 - № 1. – С. 32 – 34.
5. Довідник по олійних культурах / З.Б. Борисонік, В.Г. Михайлов, Б.К. Погорлицький та ін. – Київ: Урожай, 1998. – 181 с.
6. Основи наукових досліджень в агрономії: підручник / В.О. Єщенко, П.Г. Копитко, П.В. Костогриз: - К.: - 2005. – 288 с.

УДК 338.1

Людмила БОЙКО

к.с.-г.н., доцент,

доцент кафедри економіки та фінансів,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

ЦИФРОВА КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОГО АГРОБІЗНЕСУ

Глобальні виклики сучасності означили найбільш актуальні для українського агробізнесу види інформаційних систем: управління парком техніки й обладнання, управління земельним банком і взагалі агровиробництвом (моніторинг і аналіз виконаних робіт, планування агрооперацій, аналіз ґрунту, спостереження за посівами, аналітика, економіка виробництва). Значна кількість українських компаній протягом останніх років долають новочасні проблеми ринку, підвищуючи ефективність, конкурентоспроможність [1,2], нарощують капітал внаслідок реалізації діджитал – трансформації [3].

Один із потужніших агрохолдингів в Україні Kernel протягом останніх п'яти років пройшов глобальну трансформацію, втілюючи у життя проєкт #DigitalAgriBusiness, який направлений на підвищення внутрішньої ефективності агробізнесу, а також проєкт OpenAgriBusiness спрямований на створення зовнішньої екосистеми